

نامه

سردبیر محترم مجله گاما

با سلام

معمولاً در فرهنگ ما تقدیر از افراد در زمان حیات شان معمول نیست، از آنجا که می ترسم این فرصت به این زودی ها به من دست ندهد مجبور شدم در زمان حیات تان از شما و همکارانتان تقدیر کنم. قسمتی هم از انگیزه ام ناشی از آن بود که چه به طور شفاهی و چه طی یک نامه قبلاً انتقادها یا پیشنهادهایی را نسبت به مجله گاما طرح کرده بودم. در گفتگوهای خصوصی هم خیلی ی بابت رسم لُحْتِ مَجَلِ ه بَرَسَرِ شُما نِقِ رَدِ ه بودم، بنابراین محض رعایت انصاف هم که شده می بایست این نامه را برای شما می نوشتم.

این نامه ناشی از گشت و گذاری است که اخیراً در مطالب مجله گاما کرده ام. اگر چه فرصت نکرده ام که مقالات مجله شما را با دقت بخوانم اما در یک نگاه کلی و توجه به عناوین مقالات، مطالب آن را بسیار مفید و ارزنده یافته ام. می خواهم در این نامه، که امیدوارم در صورت امکان آن را در بخش نامه های خوانندگان منتشر کنید، به چند ویژگی گاما اشاره کنم که شاید توجه به آنها برای خوانندگان مجله و دانشجویان مفید باشد.

۱ - در فضای کنونی که بر پژوهش حاکم است، چه در کشور ما و چه در کشورهای دیگر، توجه ناب به پدیده های طبیعی، آن هم تنها از سر کنجکاوی، کمتر به چشم می خورد. رقابت های فشرده برای کسب موفقیت هایی که با روش های استاندارد سنجیده می شوند، باعث شده است که یک خصیصه بسیار اساسی - فعالیت علمی، یعنی همان توجه ناب به پدیده های طبیعی و تلاش برای توضیح آنها، تقریباً به دست فراموشی سپرده شود. در مجله گاما شمار قابل توجهی از مقالات به توضیح یک مشاهده معین و یک پدیده طبیعی پرداخته اند - مقالاتی مثل «ثانیه، روز، ماه، سال»، «چند نیروی ناشی از تابش خورشید»، «دمای سطح سیاره ها»، و بسیاری از مقالات محمد خرمی این گونه اند.

۲ - در چندین شماره از مجلهٔ گاما، ترجمه مقاله های کلاسیک فیزیک و یا شکل ساده شده ای از آنها را می توان یافت، مثل مقالهٔ دیراک در باره معادله های بنیادی مکانیک کوانتومی، مقاله اینشتین در باره اصل هم ارزی، یا مقاله ای از دوبروی که در آن امواج مادی را پیشنهاد کرده است، و بالاخره مقالهٔ اولیهٔ هایزنبرگ که در آن مکانیک ماتریسی را معرفی کرده است. این نوع از مقالات بخصوص شکل امروزی آنها¹ می توانند بی اندازه مفید واقع شوند. برای دانشجویان فیزیک بسیار اهمیت دارد که با تاریخ تکوین موضوعات فیزیک آشنا شوند تا بفهمند که مثلاً مکانیک کوانتومی چگونه و از چه راه پدید می آید و با چه سعی و خطاهایی ساخته شده است.

۳ - مقالات توصیفی در باره اخبار جدید فیزیک مثل مقاله ی «ماده و انرژی تاریک کیهانی»، «نوسان طعم نوترینو»، «سخنرانی های جایزه نوبل» و نظایر آنها نیز به دانشجویان کمک می کنند که با جریان های مهم فیزیک معاصر آشنا شوند و بتوانند زودتر موضوع مورد علاقهٔ خود و هم چنین راه تحصیلی و پژوهشی خود را پیدا کنند.

من خواندن مقالات مجلهٔ گاما را به تمام دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد توصیه می کنم. این دانشجویان فرصت زیادی دارند تا با خواندن این گونه مقالات هم آموزش رسمی خود را از جهات گوناگون تقویت کنند و هم پایه و اساس فکری بسیار خوبی را در پژوهش فیزیک برای خود پی ریزی کنند.

می دانم که کار دشوار و بزرگی را با ثمرات دوربرد و ماندگار انجام می دهید. شاید با استمرار این روش و تلاش و کوشش فراوان بتوانید پس از سالیان دراز نوعی مدرسه یا مکتب فیزیک با ویژگی های معین بنا کنید و جامعه فیزیک ایران ثمره زحمات امروز شما را ببیند. برایتان آرزوی توفیق می کنم.

وحید کریمی پور

استاد فیزیک، دانشگاه صنعتی شریف

¹ تولد مکانیک کوانتومی به زبان امروزی، محمد خرمی، گاما، شماره ۲، بهار ۱۳۸۳. یادداشتی بر مقاله ی دوبروی: تابش - موج ها و کوانتوم ها، امیر حسین فتح اللهی، گاما، شماره ۵، زمستان ۱۳۸۳